

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 P 801297 26 Rev
Sarajevo, 17.03.2026. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Emine Hulusija, kao predsjednice vijeća, Adnana Baručije i Zlate Džafić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Udruženje građana Sarajevski otvoreni centar (SOC), ul. Podgaj broj 14, Sarajevo, kojeg zastupa punomoćnica Dženana Hadžiomerović, advokatica iz Sarajeva, ul. Kralja Tvrtka br. 3/I, protiv tužene S. Ć. – H. iz S., ul. B. broj ... , koju zastupaju advokati iz Advokatskog društva sa ograničenom odgovornošću „Nedžad E. Beća“ Sarajevo, ul. Džemala Bijedića br. 160K/priz., radi utvrđenja diskriminacije, v.s. 30.100,00 KM, odlučujući o reviziji tužene, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 801297 22 Gž od 03.12.2025.godine, u sjednici vijeća održanoj 17.03.2026. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbijaju se zahtjevi stranaka za naknadu troškova nastalih u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 P 801297 19 P od 04.04.2022. godine odlučeno je:

„I. Utvrđuje se da je tužena S. Ć. - H. objavom na svom javnom profilu na društvenoj mreži Facebook od 01.04.2019. godine koja u pretežnom dijelu glasi:

“... Njih 15 je dovoljno da pokrenu inicijativu za povorku i organizuju širom regije te tzv. povorke ponosa koje imaju za cilj da upropaste državu i njen narod. Svako ima pravo na život kakav želi, tako isto imamo i mi svoje pravo da biramo s kim želimo da živimo. Želim da se ovakvi ljudi izoluju i sklone što dalje od naše djece i društva. Neka idu negdje drugo i prave sebi grad, državu, zakone i svoja prava koja im niko neće osporavati. Ali ovdje ne!“ - povrijedila pravo na jednako postupanje u odnosu na članove LGBTI zajednice na osnovu njihove seksualne orijentacije, rodnog identiteta i spolnih karakteristika, čija prava tužitelj štiti.

II. Zabranjuje se tuženoj svako dalje poduzimanje istih ili sličnih radnji kojima se krši ili može prekršiti pravo na jednako postupanje prema članovima LGBTI zajednice.

III. Nalaže se tuženoj da o vlastitom trošku presudu objavi u medijima koji se distribuiraju u skladu sa članom 12.4.b) Zakona o zabrani diskriminacije.

IV. Tužena je dužna tužitelju nadoknaditi troškove parničnog postupka u iznosu od 5.744,00 KM sve u roku od 30 dana, dok se zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka za iznos od 1.028,50 KM odbija kao neosnovan.

V. Odbacuje se tužbeni zahtjev kojim je traženo da se naloži tuženoj da uputi javno izvinjenje putem medija članovima LGBTI zajednici zbog povrede dostojanstva koju je izazvala njena objava na društvenoj mreži Facebook, a s ciljem uklanjanja diskriminacije.“

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 801297 22 Gž od 03.12.2025. godine žalba tužene je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena. Odbijen je zahtjev tužitelja i tužene za naknadu troškova žalbenog postupka.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavila tužena zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primijene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači na način da se tužbeni zahtjev odbije u cijelosti ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje. Tužena je zatražila trošak sastava revizije iznos od 4.106,70 KM.

U odgovoru na reviziju, tužitelj se protivi navodima revizije te predlaže da se ista kao neosnovana odbije uz naknadu troška sastava odgovora na reviziju iznos od 2.632,00 KM.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15, dalje ZPP), ovaj sud je odlučio:

Revizija nije osnovana.

Revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom, u granicama razloga navedenih u reviziji, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava (čl. 241. st. 1. ZPP).

Drugostepeni sud je ocijenio svaki za odluku o predmetu spora odlučan provedeni dokaz, kao i sve dokaze zajedno, i to u smislu odredbe člana 8. ZPP, a dokazi su izvedeni shodno pravilima o izvođenju dokaza, pa nije počinjena povreda odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 1. u vezi sa članom 8. ZPP, na koju se ukazuje revizijom.

Revizijski razlozi koji se odnose na povrede odredaba parničnog postupka, zapravo su činjenični prigovori. U reviziji tužena iznosi svoju ocjenu izvedenih dokaza i iznosi drugačije činjenične zaključke od nižestepenih sudova, a u odnosu na aktivnu i pasivnu legitimaciju stranaka u postupku. Tvrdnje kojima se dovodi u pitanje utvrđeno činjenično stanje nisu mogle biti uzete u razmatranje, jer se prema odredbi člana 240. stav 2. ZPP revizija ne može izjaviti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. U procesnoj situaciji kada je drugostepeni sud odbio žalbu kao neosnovanu i potvrdio prvostepenu presudu postupajući po članu 226. ZPP, pri čemu je prihvatio činjenično stanje utvrđeno u prvostepenoj presudi, revizijski sud odluku o pravilnoj primjeni materijalnog prava donosi na temelju činjeničnih utvrđenja nižestepenih sudova.

Nadalje, suprotno prigovoru revidentice obrazloženje drugostepene presude ima sve elemente propisane članom 191. stav 4. ZPP jer sadrži jasne i potpune razloge zbog čega je sud ocijenio da je tužbeni zahtjev tužitelja osnovan, pri čemu ti razlozi nisu neodređeni, paušalni i nejasni.

Suprotno tvrdnji tužene, drugostepeni sud je odgovorio na sve žalbene navode relevantne za odluku o predmetu spora, tako da nije ostvarena povreda iz odredbe člana 209. stav 1. u vezi sa članom 231. ZPP.

Neosnovan je revizijski prigovor da je drugostepeni sud propustio ocijeniti da se tužena pozvala na imunitet iz člana 2. Zakona o imunitetu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene

novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 19/03). Naime, iz spisa predmeta jasno proizilazi da se tužena do pravomoćnog okončanja postupka u ovoj pravnoj stvari uopće nije pozvala na imunitet. Pored toga, sporno izražavanje tužena nije dala u okviru obavljanja svoje zastupničke funkcije.

Stoga, ispitujući pobijanu presudu u smislu člana 241. stav 1. ZPP ovaj sud nije našao postojanje revizijskog razloga povrede odredaba parničnog postupka.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Predmet spora ove kolektivne antidiskriminacijske tužbe u revizijskoj fazi postupka je zahtjev za utvrđivanjem diskriminacije (deklaratorni antidiskriminacijski zahtjev – tč. 1.), zahtjev za zabranu diskriminacije (prohibitivni antidiskriminacijski zahtjev – tč. 2.) i zahtjev za objavom presude (publikacijski antidiskriminacijski zahtjev tč. 3.), a povodom izjave tužene objavljenje na njenom Facebook profilu od 01.04.2019.godine, a koje izjave su dane neposredno nakon održane pres konferencije Organizacionog odbora BH povorke ponosa povodom najave prve BH povorke ponosa koja će se održati 8. septembra 2019.godine u Sarajevu, u kojem je pozvala da se osobe istospolne orijentacije izoluju i sklone što dalje od naše djece i društva ..., koju izjavu su prenijeli brojni mediji.

U postupku pred nižestepenim sudovima je utvrđeno:

- da je dana 01.04.2019. godine Organizacioni odbor BH povorke ponosa održao pres konferenciju povodom najave prve povorke ponosa u BiH koja je održana 08.09.2019. godine u Sarajevu;

- da je dana 01.04.2019. godine na web stranici <https://povorkaponosa.ba> objavljen pismeni izvještaj sa pres konferencije pod naslovom Bosna i Hercegovina konačno dobija povorku ponosa;

- da je isti dan kada je održana pres konferencija tj. dana 01.04.2019.godine tužena na svom javnom Facebook profilu napisala „! Užas! Užas! Užas! Državo nemaš pravo da se žališ, dok sve dok stanje naroda ne popraviš. Veliku važnost i značaj dobila je jedna mala skupina od 15 aktivista i aktivistkinja iz Prijedora, Banja Luke, Sarajeva, Bijeljine, Tuzle i ostalih dijelova BiH. Njih 15 je dovoljno da pokrenu inicijativu za povorku i organizuju širom regije tzv. povorke ponosa, koje imaju za cilj da upropaste državu i njen narod. Svako ima pravo na život kakav želi, tako isto imamo i mi svoje pravo da biramo s kim želimo da živimo. Želim da se ovakvi ljudi izoluju i sklone što dalje od naše djece i društva. Neka idu negdje drugo i prave sebi grad, državu, zakone i svoja prava koja im niko neće osporavati. Ali ovdje NE“ (na kojoj izjavi se nalazi i fotografija iste) iznad koje izjave je evidentirana slika tužene S. Ć. – H.;

- da su portali <http://www.dnevnik.ba>, <http://source.ba>, <http://klix.ba>, <http://www.oslobodjene.ba>, <http://fokus.ba>, <http://avaz.ba>, <http://banjaluka.in>, <http://bljesak.info> prenijeli informaciju kako zastupnica SDA S. Ć. - H. poziva da se LGBT osobe izoliraju i sklone iz društva uz koju objavu su naveli izjavu tužene uz prateće fotografije tužene i tužitelja sa press konferencije vezane za povorku ponosa;

- da je na portalu <http://www.oslobodjene.ba> dana 01.04.2019.godine objavljen članak kojim je tužena osudila odobravanje povorke ponosa na javnom FB profilu i poručila aktivistima da idu negdje drugo i prave sebi grad, državu, zakone i svoja prava koja im niko

neće osporavati, te da je na portalu <http://klix.ba> objavljen članak u kojem „zastupnica SDA poziva da se LGBT osobe izoluju i sklone“;

- da je 03.04. (bez navođenja godine) na jednoj od društvenih mreža navedeno kako je „Profil zastupnice S. Ć. – H. blokiran od onih koji žele naše društvo da unište svakojakim nemoralnim odnosom u društvu. Mi nastavljamo borbu! Admin team.“ a iznad kojeg se nalazi slika S. Ć. – H.;

- da je Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH 07.08.2019.godine, Skupštini Kantona Sarajevo dostavila Urgenciju vezano za žalbu SOC, organizacioni odbor BiH povorke ponosa. Kao odgovorna osoba označena je tužena, te se u žalbi traži informacija u odnosu na izjavu tužene, koja se odnosi na održavanje povorke ponosa;

- da je Ustavni sud BiH u predmetu broj AP 4319/16 rješavajući po apelaciji SOC na sjednici održanoj 19.12.2018. godine donio odluku o dopustivosti i meritumu, usvojio apelaciju SOC i dr., te utvrdio povredu prava iz člana II/3.i) Ustava BiH i člana 11. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u vezi sa pravom iz člana II/4, tačka Ustava BiH i člana 14. EKLJP SOC i drugi, te je naloženo Vladi FBiH i Vladi KS da SOC i drugima solidarno isplate ukupan iznos od 8.000,00 KM na ime nematerijalne štete zbog utvrđene povrede ustavnih prava, te da obavijeste Ustavni sud o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja navedene odluke.

Prvostepeni sud je u svojoj presudi u prvom redu utvrdio da je tužitelj ovlaštena osoba za podnošenje predmetne udružene tužbe radi zaštite prava skupine, odnosno poimenično neidentificiranih osoba, budući da je riječ o Udruženju koje je u smislu člana 17. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16 – dalje: ZZZ) osnovan u skladu s zakonom, a ima opravdani interes za zaštitu kolektivnih interesa osoba iste spolne orijentacije, jer se bavi zaštitom prava na jednako postupanje upravo po toj zaštićenoj osnovi. Pritom, prvostepeni sud ocijenio je neosnovanim prigovor tužene o promašenoj pasivnoj legitimaciji smatrajući da je tužena zaista na svom facebook profilu i objavila predmetni post. Nadalje, pozivajući se na ZZZ prvostepeni sud je prihvatio tužbeni zahtjev jer je zaključio da je opisanom izjavom odnosno javnom objavom na Facebook profilu tužena postupila protivno odredbi člana 2., 3. i 4. ZZZ što prihvaća i drugostepeni sud.

Tužena u reviziji ponavlja već istaknute prigovore nedostatka aktivne legitimacije i promašene pasivne legitimacije, ističe da se u konkretnom slučaju ne radi o govoru mržnje, te ako je dokazano da je ista objavila sporni tekst ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja, kao i na slobodu vjeroispovijesti koja i obuhvata pravo da se vjerska načela promovišu.

Suprotno revizijskim navodima tužene sudovi su pravilno primijenili materijalno pravo kada su ocijenili neosnovanim prigovor promašene pasivne legitimacije i prigovor nedostatka aktivne legitimacije.

U vezi pitanja aktivne i pasivne legitimacije sudovi su pravilno zaključili da postoji stvarna legitimacija stranaka, i to aktivna na strani tužitelja čija je djelatnost zaštita ljudskih prava i u slučaju povrede zabrane govora mržnje (čl. 17. ZZZ), i pasivna na strani tužene kao osobe koja je objavila sporni tekst na svom Facebook profilu koji su prenijeli brojni mediji.

Pravilno su nižestepeni sudovi primijenili materijalno pravo i to odredbe članova 2. i 4. ZZZ i člana 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda („Službeni

glasnik BiH“, broj 6/99), kada su zaključili da je spornim tekstom povrijeđeno pravo na zabranu govora mržnje kao poseban oblik diskriminacije (uznemiravanje i poticanje na diskriminaciju), te da su ispunjeni uvjeti da se zabrani preduzimanje istih ili sličnih radnji kojima se krši ili može prekršiti pravo na jednako postupanje kao i da su ispunjeni uvjeti za objavljivanje presude od strane tužene u medijima.

U smislu člana 2. stav 1. ZZD diskriminacijom se smatra svako različito postupanje bilo koje osobe, pored ostalog i po osnovi seksualne orijentacije kao pravno zaštićenom osnovom.

Prema odredbi člana 4. stav 1. ZZD uznemiravanje je svako neželjeno ponašanje uzrokovano nekom od osnova iz člana 2. stav 1. ovog Zakona koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe i stvaranje zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg ili uvredljivog okruženja.

U smislu člana 4. stav 5. ZZD poticanje na diskriminaciju smatra se oblikom diskriminacije.

Članom 10. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda je propisano da svako ima pravo na slobodu mišljenja. Ovo pravo uključuje slobodu sopstvenog mišljenja, primanja i saopćavanja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice, a stavom 2. da se sloboda izražavanja može podvrgnuti formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu i interesu nacionalne sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprečavanje otkrivanja informacija dobivenih u povjerenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudstva.

Iako demokratsko društvo podrazumijeva slobodan protok svih vrsta mišljenja i informacija i koje su od suštinskog značaja za svako društvo i temelj istog, međutim, u konkretnom slučaju ima se smatrati diskriminacijom LGBTI pripadnika jer je iznošenje negativnog stava povodom najave prve BH povorke ponosa i okupljanja LGBTI pripadnika usmjereno da se izazovu negativne posljedice, podstakne na diskriminaciju, mržnju, netoleranciju. Pitanje organizovanog i najavljenog okupljanja LGBTI pripadnika, kao i zahtjeva koji su tom prilikom postavljaju, je pitanje od javnog interesa jer zadire u ustrojene i do sada prihvaćene stavove o organizovanju porodice, pa je posljedica toga sasvim prirodno i to da je samo okupljanje predmet rasprave u medijima i javnosti uopće. Upravo zbog toga je neophodno omogućiti iznošenje svih stavova i vrijednosnih sudova o svim društvenim pojavama koje se tiču javnog prostora, pa i onda kada su ti stavovi u određenoj društvenoj pojavi negativne konotacije. Stoga, nesporno je da su izrazi mišljenja i izražavanja stavova u pogledu navedenih pitanja u skladu s demokratskim vrijednostima, ali oni moraju biti ograničeni zabranom poticanja na diskriminaciju ili netoleranciju prema nekome.

Po opće ustanovljenim normama definiciju govora mržnje predstavlja svaka komunikacija koja omalovažava osobu ili grupu osoba na osnovu nekih karakteristika kao što su rasa, boja kože, etička i nacionalna pripadnost, pol, seksualna orijentacija, religija i druge karakteristike. Lično svojstvo određenog lica, odnosno pripadnost određenoj „ranjivoj grupi“ od suštinskog je značaja za određivanje pojma govora mržnje. Poruka izražena u govoru mržnje usmjerena je uvijek na lično svojstvo ili specifičnosti svojstva ugrožene grupe i to lično svojstvo, između ostalih je i seksualna orijentacija, pa su pravilno nižestepeni sudovi zaključili

da se u konkretnom slučaju, iznijetim stavovima u spornom tekstu podstiče diskriminacija i mržnja.

Naime, govor mržnje predstavlja takav oblik izražavanja koji podstiče, promovise ili opravdava netoleranciju, diskriminaciju ili neprijateljstvo prema nekome, što upravo predstavlja kritičnu tačku u kojoj sloboda govora prerasta u govor mržnje.

Shodno tome, pravilno nižestepeni sudovi zaključuju da su izrazi i kvalifikacije kao što su „! Užas! Užas! Užas! Državo ... žališ, ... Njih 15 ...“, koje imaju za cilj da upropaste državu i njen narod. Svako ima pravo na život kakav želi, tako isto imamo i mi svoje pravo da biramo s kim želimo da živimo. Želim da se ovakvi ljudi izoluju i sklone što dalje od naše djece i društva. Neka idu negdje drugo i prave sebi grad, državu, zakone i svoja prava koja im niko neće osporavati. Ali ovdje NE“ koji su objavljeni na Facebook profilu tužene u spornom tekstu, usmjereni su da izazovu negativne posljedice, podstaknu na diskriminaciju, mržnju, netoleranciju prema LGBTI zajednici. Ovo stoga, što navedeni sporni tekst diskredituje onoga na koga se odnosi, naročito imajući u vidu što je u istom pozvano da se „ovakvi ljudi izoluju i sklone...“, čime se nesumnjivo podstiče na diskriminaciju prema tog grupi.

Neprihvatljivo je da se na društvenoj mreži Facebook profilu a koja objava je prenijeta u javni medijski prostor pripadnici LGBTI zajednice označavaju na način na koji je to učinjeno u predmetnom tekstu, a s obzirom na to da se „ovakvi ljudi izoluju i sklone...“, ne može predstavljati slobodu govora, već predstavlja govor mržnje. U konkretnom slučaju je naime postojala namjera da se promovise negativan odnos spram LGBTI zajednici, koji su okvalifikovani kao neko koji imaju za cilj da upropaste državu i njen narod ..., čime je javnost podstaknuta na mržnju, netrpeljivost, diskriminaciju, jer je spornom objavom tužena pozvala na izolaciju, uklanjanje i odvajanje pripadnika te populacije čime je izvršila razlikovanje na osnovu njihove seksualne orijentacije, rodnog identiteta i spola.

Posljedica uznemiravanja nije povrede određenog prava već povreda dostojanstva osobe i stvaranje neetičnog okruženja. Sporno izražavanje u konkretnom slučaju je podesan (govor) da se stvori osjećaj straha i prijetnje kod pripadnika LGBTI zajednice i u okolnostima ovog slučaju objava je višestruko podsticala na diskriminaciju jer je tužena jasno pozvala na odvajanje LGBTI populacije od ostatka društva.

Posebno je značajno da je tužena u relevantnom periodu obavljala funkciju zastupnice u Skupštini Kantona Sarajevo, zbog čega je njen javni istup imao pojačan društveni odjek i uticaj, budući da su svi mediji koju su prenijeli objavu tuženu označili kao zastupnicu, te se od nje opravdano očekivao viši stepen odgovornosti, suzdržanosti i svijesti o mogućim posljedicama javnog izražavanja, posebno kada su u pitanju pripadnici određenoj „ranjivoj grupi“.

Stoga sporna izjava predstavlja govor mržnje i ne uživa zaštitu prava na slobodu mišljenja niti slobodu vjere, jer svojim sadržajem i učinkom prelazi granice dozvoljenog izražavanja u demokratskom društvu, a imajući u vidu da sloboda mišljenja ne obuhvata izjave koje za cilj ili posljedicu imaju stigmatizaciju, isključivanje ili negiranje dostojanstva zaštićenih društvenih skupina.

Ostali revizijski prigovori nisu od odlučnog značaja sa aspekta predmeta spora (čl. 231. u vezi sa čl. 253. ZPP).

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u skladu sa odredbom člana 241. stav 1. ZPP, to je reviziju tužene valjalo odbiti primjenom odredbe člana 248. ZPP.

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP odbijen je zahtjev tužene za naknadu troškova sastava revizije jer ista nije postigla uspjeh u revizijskom postupku. Takođe, odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova za sastav odgovora na reviziju jer ova procesna radnja nije bila potrebna radi vođenja parnice (čl. 397. st. 1. u vezi sa čl. 387. st. 1. ZPP).

Predsjednica vijeća
Emina Hulusija, s.r.